

PK VIII TK 65.2019

SK 34/19

TRYBUNAŁ KONSTYTUCYJNY

W związku ze skargami konstytucyjnymi:

1) G K. – o zbadanie zgodności art. 183 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384; z 2014 r., poz. 94 i z 2016 r., poz. 1636), w brzmieniu obowiązującym przed 6 maja 2017 r., w zakresie, w jakim „pozwala uznać za czyn zabroniony pod groźbą kary, składanie zleceń lub zawieranie transakcji, zgodnych ze szczególnymi regulacjami ustalonymi dla obrotu giełdowego przez spółkę prowadzącą rynek regulowany dokonywanych między akcjonariuszami notowanej na giełdzie spółki, które to zlecenia lub transakcje wpływają na wielkość obrotu akcjami spółki i mogą wpływać na pozycję spółki w publikowanych przez spółkę prowadzącą rynek regulowany indeksach, lecz nie wprowadzają lub nie mogą wprowadzać innych inwestorów w błąd co do ceny akcji”, z art. 42 ust. 1 w związku z art. 2 i w związku z art. 47 i art. 21 ust. 1 Konstytucji RP;

2) R K. – o zbadanie zgodności art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2018 r., poz. 2286) w zakresie, w jakim „pozwala uznać za czyn zabroniony pod groźbą kary, składanie zleceń lub zawieranie transakcji, zgodnych ze szczególnymi

regulacjami ustalonymi dla obrotu giełdowego przez spółkę prowadzącą rynek regulowany dokonywanych między akcjonariuszami notowanej na giełdzie spółki, które to zlecenia lub transakcje wpływają na wielkość obrotu akcjami spółki i mogą wpływać na pozycję spółki w publikowanych przez spółkę prowadzącą rynek regulowany indeksach, lecz nie wprowadzają lub nie mogą wprowadzać innych inwestorów w błąd co do ceny akcji”, z art. 42 ust. 1 w związku z art. 2 i w związku z art. 47 i art. 21 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej

- na podstawie art. 42 pkt 7 oraz art. 63 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U., poz. 2072 ze zm.) -

przedstawiam następujące stanowisko:

na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowanie podlega umorzeniu, ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

UZASADNIENIE

Do Trybunału Konstytucyjnego skierowane zostały dwie skargi konstytucyjne: G K. (dalej: skarga nr 1 lub skarga konstytucyjna nr 1; autor – Skarżący) oraz R K. (dalej: skarga nr 2 lub skarga konstytucyjna nr 2; autor – Skarżący), które, zarządzeniem Prezesa Trybunału Konstytucyjnego, zostały połączone – z uwagi na tożsamość przedmiotu sprawy – w celu ich łącznego rozpoznania pod wspólną sygn. SK 34/19.

Powyższe skargi konstytucyjne zostały skierowane na tle tożsamego stanu faktycznego i prawnego.

Skarżąca i Skarżący są akcjonariuszami spółki B S.A. Od maja 1996 r. akcje tej spółki są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych. W marcu 2012 r. spółka ta została ujęta po raz drugi w indeksie WIG 20.

W dniu 5 marca 2012 r., uchwałą nr 200/2012 w sprawie zmiany „Szczegółowych Zasad Obrotu Giełdowego” (dalej: Zasady Obrotu), Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych wprowadził do obrotu giełdowego zlecenie typu cross. Uchwałą z dnia 17 października 2012 r. o nr 1038/2012 Zarząd Giełdy Papierów Wartościowych – w § 36 Oddziału 8 Rozdziału 8 Zasad Obrotu – sprecyzował, że zleceniami typu cross są zlecenia z limitem ceny realizowane na sesjach giełdowych w transakcjach zawieranych na podstawie dwóch przeciwstawnych zleceń z tym samym limitem ceny, złożonych w tym celu jednocześnie przez tego samego członka giełdy w imieniu i na rachunek dwóch klientów tego członka giełdy albo w imieniu i na rachunek tego członka giełdy oraz jego klienta.

W 2013 r. istniało realne ryzyko, że spółka B S.A. opuści indeks WIG 20.

W okresie od 19 do 30 kwietnia 2013 r. na sześciu spośród ośmiu sesji, pomiędzy rachunkiem prowadzonym przez Dom Maklerski PKO BP na rzecz Skarżącego a rachunkiem prowadzonym przez Dom Maklerski PKO BP na rzecz Skarżącej, zawarte zostały 24 transakcje typu cross dotyczące akcji spółki B S.A. Transakcje te miały istotny udział w dziennych obrotach i wywarły znaczący wpływ na obraz rynku ze względu na wysokość wolumenu obrotów. Celem nadrzędnym tych transakcji było zawyżenie obrotów akcjami spółki, umożliwiające jej utrzymanie się w indeksie WIG 20.

W dniu 7 maja 2013 r. Komisja Nadzoru Finansowego podjęła uchwałę o przekazaniu do publicznej wiadomości informacji o zaistnieniu okoliczności wskazujących, że na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie dokonano

manipulacji akcjami spółki B S.A., polegającej na składaniu zleceń i zawieraniu transakcji wprowadzających w błąd co do rzeczywistego popytu, podaży lub ceny instrumentu finansowego.

Sąd Rejonowy w T (dalej też: sąd I Instancji), w wyroku z dnia listopada 2017 r. o sygn. , przyjął, iż Skarżąca i Skarżący dopuścili się czynu polegającego na tym, że w okresie od do kwietnia 2013 r., działając wspólnie i w porozumieniu, w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, dokonali manipulacji akcjami spółki B S.A. ze skutkiem na Giełdzie Papierów Wartościowych S.A. poprzez polecenie złożenia zleceń ustalonym pełnomocnikowi do rachunku i osobiste składanie zleceń oraz zawieranie transakcji mogących wprowadzić w błąd co do rzeczywistego popytu i podaży, a także z zamiarem wywołania innych skutków prawnych niż te, dla osiągnięcia których faktycznie jest dokonywana dana czynność prawna, tj. czynu stanowiącego występki z art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2014 r., poz. 94) w zw. z art. 12 k.k. Przyjmując powyższe, sąd I Instancji warunkowo umorzył postępowanie karne wobec Skarżącej i Skarżącego oraz orzekł wobec każdego z nich świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej.

Sąd Okręgowy w T (dalej też: sąd II instancji), wyrokiem z dnia września 2018 r. o sygn. , zmienił zaskarżony wyrok sądu I Instancji w ten sposób, że – po pierwsze – przyjął, iż czyn przypisany Skarżącej i Skarżącemu wyczerpał znamiona czynu z art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu określonym w tekście jednolitym tej ustawy z dnia 15 września 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1768), a po drugie – wyeliminował z opisu czynu ustalenie o działaniu „także z zamiarem wywołania innych skutków prawnych niż te, dla osiągnięcia których faktycznie jest dokonywana dana czynność prawna”. W pozostałym zakresie sąd II Instancji utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Skarżąca w uzasadnieniu skargi konstytucyjnej nr 1 wskazała, że podstawę orzeczenia o Jej konstytucyjnych prawach stanowił art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu obowiązującym w okresie od 19 kwietnia do 30 kwietnia 2013 r. (t.j.: Dz. U. z 2010 r., Nr 211, poz. 1384, z 2014 r., poz. 94 i z 2016 r., poz. 1636), tj. w czasie popełnienia przez Nią czynu, mimo że sądy obu instancji nie powołały w treści swych orzeczeń tego przepisu we wskazanym przez Skarżącą brzmieniu.

Skarżąca przypomniała, że art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w kwietniu 2013 r. miał następujące brzmienie: *„Kto dokonuje manipulacji, o której mowa w art. 39 ust. 2 pkt 1-3, pkt 4 lit. a lub pkt 5-7, podlega grzywnie do 5.000 000 zł albo karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat, albo obu tym karom łącznie”*. Artykuł 39 ust. 2 pkt 1 tejże ustawy wskazywał zaś, że *„[m]anipulację stanowi: 1) składanie zleceń lub zawieranie transakcji wprowadzających lub mogących wprowadzić w błąd co do rzeczywistego popytu, podaży lub ceny instrumentu finansowego, chyba że powody tych działań były uprawnione, a złożone zlecenia lub zawarte transakcje nie naruszyły przyjętych praktyk rynkowych na danym rynku regulowanym;”*.

Skarżąca podniosła, że zaskarżone przez Nią przepisy, w brzmieniu przytoczonym powyżej i w zakresie wskazanym w *petitum* skargi nr 1, naruszyły Jej prawo do ochrony prawnej czci i dobrego imienia (art. 47 Konstytucji RP), prawo do ochrony własności (art. 21 ust. 1 Konstytucji RP), zasady zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa, zakazu nadmiernej ingerencji oraz określoności przepisów prawa (art. 2 Konstytucji RP), a także zasadę podlegania odpowiedzialności karnej wyłącznie za czyn zabroniony przez ustawę w czasie jego popełnienia (art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji RP).

W odniesieniu do naruszenia przez zakwestionowane przepisy art. 47 Konstytucji RP Skarżąca wskazała, iż przepisy te naruszyły Jej prawo do ochrony prawnej czci i dobrego imienia poprzez „[n]azwanie w akcie wydanym w imieniu państwa, z powołaniem się na wydany przez państwo przepis prawa, manipulacją,

działań Skarżącej, która jest znaczącą inwestorką giełdową i znaczącą uczestniczką życia gospodarczego, które to działania: 1) nie wpływały na cenę akcji, 2) nie wprowadzały w błąd innych inwestorów giełdowych, 3) nie były dokonywane z zamiarem uzyskania korzyści majątkowych kosztem innych inwestorów giełdowych (...)" (skarga nr 1, s. 14).

Zaskarżone przepisy – w ocenie Skarżącej – naruszyły też prawo do ochrony własności, wyrażone w art. 21 ust. 1 Konstytucji RP, w ten sposób, iż w istocie zakazały, pod groźbą kary, „(...) rozporządzania akcjami przez akcjonariusza w celu niepogorszenia wizerunku spółki, której akcjami się rozporządza, bez uzyskiwania korzyści kosztem innych inwestorów giełdowych” (skarga, nr 1, s. 14).

Artykuł 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji RP naruszony zaś został – zdaniem Skarżącej – poprzez przeniesienie *in extenso* definicji manipulacji zawartej w art. 1 ust. 2 Dyrektywy 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie wykorzystywania informacji i manipulacji na rynku (nadużyć na rynku) (Dz.U. UE.L.2003.96.16 ze zm.; dalej: Dyrektywa 2003/6/WE) na obszar polskiego prawa karnego. Zaskarżone przepisy pozwalają bowiem uznać „(...) za czyn zabroniony pod groźbą kary składanie zleceń lub zawieranie transakcji na rynku regulowanym, które nie wprowadzają w błąd lub nie mogą wprowadzać w błąd innych inwestorów co do ceny instrumentu finansowego, motywowanych zamiarem utrzymania określonej spółki w publikowanym przez spółkę prowadzącą rynek regulowany indeksie. Przy przestrzeganiu przez ustawodawcę zasady proporcjonalności działania Skarżącej nie mogłyby zostać uznane za czyn zabroniony przez prawo. Pozwala to przyjąć, że zaskarżony przepis w znaczeniu, w jakim został zastosowany przez oskarżycieli i sądy obu instancji narusza prawo Skarżącej do niepodlegania odpowiedzialności karnej” (skarga nr 1, s. 17).

Z kolei, w odniesieniu do naruszenia przez zakwestionowane przepisy zasad wywodzonych z art. 2 Konstytucji RP, Skarżąca wskazała w szczególności,

iż przeniesienie *in extenso* do zakwestionowanych przepisów definicji manipulacji ze wskazanej powyżej Dyrektywy 2003/6/WE spowodowało, że ustawodawca nie zachował należytej precyzji, która jest wymagana przy tworzeniu przepisów prawa represyjnego. „Skonstruował on normę prawa karnego, posługując się techniką odesłania do definicji, która jest mniej lub bardziej udanym przeniesieniem do ustawy polskiej definicji zawartej w dyrektywie europejskiej” (skarga nr 1, s. 38). Ponadto, zaskarżona regulacja prawna, która – jak wskazała Skarżąca – pozwala „(...) pociągnąć do odpowiedzialności karnej inwestora, który działał w zaufaniu do podmiotu organizującego rynek regulowany i obowiązującej w odniesieniu do tego rynku wewnętrznej regulacji prawnej, tylko z tego względu, że składane przezeń zlecenia lub zawierane transakcje wprowadzały lub mogły wprowadzać w błąd co do »rzeczywistego« popytu lub podaży instrumentu finansowego (...)” (skarga nr 1, s. 42), stanowi pułapkę dla inwestora, przez co narusza zasadę zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa. Skarżąca stwierdziła również, że ustawodawca, wprowadzając zaskarżonymi przepisami „(...) nader skomplikowaną i obszerną definicję manipulacji” (skarga nr 1, s. 42), przekroczył zakres dozwolonej swobody regulacyjnej, naruszając tym samym wywodzoną z art. 2 Konstytucji RP zasadę proporcjonalności, pojmowaną też jako zakaz nadmiernej ingerencji.

W uzasadnieniu skargi konstytucyjnej nr 2 Skarżący wskazał, że sąd II instancji, jako podstawę rozstrzygnięcia o konstytucyjnych prawach Skarżącego, przyjął art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu z daty orzekania przez sądy obu instancji, tj. w brzmieniu – jak to konkretnie wskazał sąd II instancji – „określonym w tekście jednolitym tejże ustawy z dnia 15 września 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1768)” (wyrok z dnia września 2018 r. Sądu Okręgowego w T , sygn. .

Skarżący przypomniał więc, że przepis art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w dacie orzekania przez Sądy obu instancji posiadał brzmienie tożsame do obecnego brzmienia tego przepisu, tj. następujące: *„Art. 183. 1. Kto wbrew zakazowi, o którym mowa w art. 15 rozporządzenia 596/2014, dokonuje manipulacji, o której mowa w art. 12 tego rozporządzenia, podlega grzywnie do 5 000 000 zł albo karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5, albo obu tym karom łącznie.”*. Zgodnie zaś z art. 15 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku oraz uchylającego dyrektywę 2003/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady i dyrektywy Komisji 2003/124/WE, 2003/125/WE i 2004/72/WE (Dz.U.UE.L.2014.173.1 ze zm.; dalej: rozporządzenie 596/2014), *„[z]abrania się każdej osobie dokonywania manipulacji na rynku lub usiłowania dokonywania manipulacji na rynku”*. Z kolei, w myśl art. 12 rozporządzenia nr 596/2014, *„1. Do celów niniejszego rozporządzenia manipulacja na rynku obejmuje następujące działania:*

a) zawieranie transakcji, składanie zleceń lub inne zachowania, które:

(i) dają lub mogłyby dawać fałszywe lub wprowadzające w błąd sygnały co do podaży lub popytu na instrument finansowy, powiązany kontrakt towarowy na rynku kasowym lub sprzedawany na aukcji produkt oparty na uprawnieniach do emisji, lub co do ich ceny; lub

(ii) utrzymują albo mogą utrzymywać cenę jednego lub kilku instrumentów finansowych, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji na nienaturalnym lub sztucznym poziomie;

chyba że osoba zawierająca transakcję, składająca zlecenie transakcji lub podejmująca każde inne zachowanie dowiedzie, iż dana transakcja, zlecenie lub zachowanie nastąpiły z zasadnych powodów i są zgodne z przyjętymi praktykami rynkowymi ustanowionymi zgodnie z art. 13;

b) zawieranie transakcji, składanie zleceń lub inne działania lub zachowania wpływające albo mogące wpływać na cenę jednego lub kilku instrumentów finansowych, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji, związane z użyciem fikcyjnych narzędzi lub innych form wprowadzania w błąd lub podstęp;

c) rozpowszechnianie za pośrednictwem mediów, w tym Internetu, lub przy użyciu innych środków, informacji, które dają lub mogłyby dawać fałszywe lub wprowadzające w błąd sygnały co do podaży lub popytu na instrument finansowy, powiązany kontrakt towarowy na rynku kasowym lub sprzedawany na aukcji produkt oparty na uprawnieniach do emisji, lub co do ich ceny, lub zapewniają utrzymanie się lub mogą zapewnić utrzymanie się ceny jednego lub kilku instrumentów finansowych, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji na nienaturalnym lub sztucznym poziomie, w tym rozpowszechnianie plotek, w przypadku gdy osoba rozpowszechniająca te informacje wiedziała lub powinna była wiedzieć, że informacje te były fałszywe lub wprowadzające w błąd;

d) przekazywanie fałszywych lub wprowadzających w błąd informacji, lub dostarczanie fałszywych lub wprowadzających w błąd danych dotyczących wskaźnika referencyjnego, jeżeli osoba przekazująca informacje lub dostarczająca dane wiedziała lub powinna była wiedzieć, że są one fałszywe lub wprowadzające w błąd, lub każde inne zachowanie stanowiące manipulowanie obliczaniem wskaźnika referencyjnego.

2. Za manipulację na rynku uznaje się m.in. następujące zachowania:

a) postępowanie osoby lub osób działających wspólnie, mające na celu utrzymanie dominującej pozycji w zakresie podaży lub popytu na instrument finansowy, powiązane kontrakty towarowe na rynku kasowym lub sprzedawane na aukcji produkty oparte na uprawnieniach do emisji, które skutkuje albo może

skutkować, bezpośrednio lub pośrednio, ustaleniem poziomu cen sprzedaży lub kupna lub stwarza albo może stwarzać nieuczciwe warunki transakcji;

b) nabywanie lub zbywanie instrumentów finansowych na otwarciu lub zamknięciu rynku, które skutkuje albo może skutkować wprowadzeniem w błąd inwestorów kierujących się cenami podanymi do wiadomości publicznej, w tym cenami otwarcia i zamknięcia;

c) składanie zleceń w systemie obrotu, w tym ich anulowanie lub zmiana, za pomocą wszelkich dostępnych metod handlu, w tym środków elektronicznych, takich jak strategie handlu algorytmicznego i handlu wysokiej częstotliwości, i które wywołuje jeden ze skutków, o których mowa w ust. 1 lit. a) lub b) poprzez:

(i) zakłócenia lub opóźnienia w funkcjonowaniu transakcji w danym systemie obrotu albo prawdopodobieństwo ich spowodowania;

(ii) utrudnianie innym osobom identyfikacji prawdziwych zleceń w danym systemie obrotu lub prawdopodobieństwo utrudniania tej identyfikacji, w szczególności poprzez składanie zleceń, które skutkują przepelnieniem lub destabilizacją arkusza zleceń; lub

(iii) tworzenie lub prawdopodobieństwo stworzenia fałszywego lub wprowadzającego w błąd sygnału w zakresie podaży lub popytu na instrument finansowy lub jego ceny, w szczególności poprzez składanie zleceń w celu zapoczątkowania lub nasilenia danego trendu;

d) wykorzystywanie okazjonalnego lub regularnego dostępu do mediów tradycyjnych lub elektronicznych do wygłaszania opinii na temat instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji (lub pośrednio na temat jego emitenta) po uprzednim zajęciu pozycji na danym instrumencie finansowym, powiązanej kontrakcie towarowym na rynku kasowym lub sprzedawanym na aukcji produkcie opartym na uprawnieniach do emisji, a następnie czerpanie zysku ze skutków opinii wygłaszanych na temat ceny tego instrumentu, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub

sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji, bez jednoczesnego podania do publicznej wiadomości istniejącego konfliktu interesów w sposób odpowiedni i skuteczny;

e) nabywanie lub zbywanie na rynku wtórnym uprawnień do emisji lub powiązanych instrumentów pochodnych przed aukcją zorganizowaną zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1031/2010, ze skutkiem ustalenia rozliczeniowej ceny aukcyjnej sprzedawanych na aukcji produktów na nienaturalnym lub sztucznym poziomie lub wprowadzenie w błąd oferentów składających oferty na aukcjach.

3. Do celów stosowania ust. 1 lit. a) i b), bez uszczerbku dla rodzajów zachowań określonych w ust. 2, w załączniku I określa się niewyczerpujący wykaz okoliczności wskazujących na stosowanie fikcyjnych narzędzi lub innych form wprowadzania w błąd lub podstęp oraz niewyczerpujący wykaz okoliczności wskazujących na wprowadzanie w błąd oraz utrzymanie cen.

4. Jeżeli osoba, o której mowa w niniejszym artykule, jest osobą prawną, niniejszy artykuł ma zastosowanie zgodnie z prawem krajowym również do osób fizycznych, które biorą udział w podejmowaniu decyzji o prowadzeniu działalności na rachunek tej osoby prawnej.

5. Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 35, precyzujących wskaźniki określone w załączniku I w celu wyjaśnienia ich elementów oraz uwzględnienia zmian technicznych na rynkach finansowych”.

Skarżący podniósł, że zaskarżony przez Niego przepis, w brzmieniu przytoczonym powyżej i w zakresie wskazanym w *petitum* skargi nr 2, naruszył Jego prawo do ochrony prawnej czci i dobrego imienia (art. 47 Konstytucji RP), prawo do ochrony własności (art. 21 ust. 1 Konstytucji RP), zasadę zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa, zakaz nadmiernej ingerencji oraz nakaz określoności przepisów prawa (art. 2 Konstytucji RP), a także zasadę podlegania odpowiedzialności karnej wyłącznie za czyn zabroniony przez ustawę w czasie jego popełnienia (art. 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji RP).

W odniesieniu do naruszenia przez zakwestionowany przepis art. 47 Konstytucji RP Skarżący wskazał – tak samo jak Skarżąca w uzasadnieniu skargi nr 1 – że przepis ten naruszył Jego prawo do ochrony prawnej czci i dobrego imienia poprzez „[n]azwanie w akcie wydanym w imieniu państwa, z powołaniem się na wydany przez państwo przepis prawa, manipulacją, działań Skarżącego, który jest znaczącym inwestorem giełdowym i znaczącym uczestnikiem życia gospodarczego, które to działania: 1) nie wpływały na cenę akcji, 2) nie wprowadzały w błąd innych inwestorów giełdowych, 3) nie były dokonywane z zamiarem uzyskania korzyści majątkowych kosztem innych inwestorów giełdowych (...)” (skarga nr 2, s. 21).

Zaskarżony przepis – zdaniem Skarżącego – naruszył też prawo do ochrony własności, wyrażone w art. 21 ust. 1 Konstytucji RP, w ten sposób, iż w istocie zakazał, pod groźbą kary, „(...) rozporządzania akcjami przez akcjonariusza w celu niepogorszenia wizerunku spółki, której akcjami się rozporządza, bez uzyskiwania korzyści kosztem innych inwestorów giełdowych” (skarga, nr 2, s. 22). Skarżący stwierdził, że Jego działań „(...) nie sposób uznać za wykraczające poza granice uczciwego obrotu. Nie wpływały bowiem na cenę akcji i nie przynosiły Skarżącemu korzyści osiągniętych kosztem innych inwestorów giełdowych. Mimo to zaskarżony przepis pozwolił na uznanie tych działań za zakazane, a więc ograniczające prawo własności w zakresie rozporządzania przedmiotem tego prawa” (skarga nr 2, s. 22).

Artykuł 42 ust. 1 zdanie pierwsze Konstytucji RP naruszony zaś został – w ocenie Skarżącego – „(...) w wyniku bezrefleksyjnego posłużenia się przez ustawodawcę przy opisie znamion czynu zabronionego pod groźbą kary definicją manipulacji zawartą w art. 12 rozporządzenia 596/2014. (...) Przeniesienie in extenso tej definicji na obszar polskiego prawa represyjnego zakłóciło polski ład konstytucyjny, którego elementem jest zasada proporcjonalności. (...) W efekcie tego, przy braku wypowiedzi Sądu Najwyższego i niezbyt częstego stosowania zaskarżonego przepisu w praktyce, przyjąć trzeba, że w chwili obecnej

zaskarżony przepis pozwala uznać za czyn zabroniony pod groźbą kary składanie zleceń lub zawieranie transakcji na rynku regulowanym, które nie wprowadzają w błąd lub nie mogą wprowadzać w błąd innych inwestorów co do ceny instrumentu finansowego, motywowanych zamiarem utrzymania określonej spółki w publikowanym przez spółkę prowadzącą rynek regulowany indeksie. Przy przestrzeganiu przez ustawodawcę zasady proporcjonalności działania Skarżącego nie mogłyby zostać uznane za czyn zabroniony przez prawo. Pozwala to przyjąć, że zaskarżony przepis w znaczeniu, w jakim został zastosowany przez oskarżycieli i sądy obu instancji narusza prawo Skarżącego do niepodlegania odpowiedzialności karnej” (skarga nr 2, s. 24).

W odniesieniu natomiast do naruszenia przez zakwestionowany art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi zasad wywodzonych z art. 2 Konstytucji RP, Skarżący podniósł w szczególności, iż ustawodawca nie zachował należytej precyzji, która jest wymagana przy tworzeniu przepisów prawa represyjnego. „Skonstruował on normę prawa karnego, posługując się techniką odesłania do art. 12 rozporządzenia 596/2014. Przepis ten zawiera opisy różnych zachowań inwestorów (a także innych osób), które mogą być uznane za manipulację w rozumieniu rozporządzenia 596/2014. (...) Ustawodawca nie dokonał kategoryzacji i gradacji zachowań opisanych w art. 12 rozporządzenia 596/2014. Potraktował je wszystkie, *en bloc*, jako czyny zabronione pod groźbą kary przez ustawę” (skarga nr 2, s. 38). Skarżący stwierdził też, że mechaniczne przeniesienie art. 12 rozporządzenia 596/2014 do przepisów krajowego prawa represyjnego jest działaniem zagrażającym bezpieczeństwu prawnemu jednostki. Zaskarżona regulacja prawna, która pozwala „(...) pociągnąć do odpowiedzialności karnej inwestora, który działał w zaufaniu do podmiotu organizującego rynek regulowany i obowiązującej w odniesieniu do tego rynku wewnętrznej regulacji prawnej, tylko z tego względu, że składane przezeń zlecenia lub zawierane transakcje wprowadzały lub mogły wprowadzać w błąd co do popytu lub podaży instrumentu finansowego (...)” (skarga nr 1, s. 41), jest

zatem – w ocenie Skarżącego – niezgodna z zasadą zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez nie prawa. Skarżący zauważył również – podobnie jak Skarżąca w skardze nr 1 – że ustawodawca zaskarżonym przepisem przekroczył zakres dozwolonej swobody regulacyjnej, naruszając tym samym, wywodzoną z art. 2 Konstytucji RP, zasadę proporcjonalności, pojmowaną jako zakaz nadmiernej ingerencji.

Mając na uwadze specyfikę środka ochrony konstytucyjnych wolności i praw jednostki, jakim jest skarga konstytucyjna, merytoryczne odniesienie się do treści zarzutów sformułowanych w niniejszych – połączonych – skargach poprzedzić należy rozważeniem zakresu dopuszczalnej kontroli zaskarżonych przepisów. Zgodnie bowiem z utrwaloną linią orzecniczą Trybunału Konstytucyjnego, badanie, czy nie zachodzi któraś z ujemnych przesłanek wydania wyroku, skutkująca obligatoryjnym umorzeniem postępowania, jest konieczne na każdym etapie postępowania, aż do wydania orzeczenia w sprawie (zob. postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia: 20 grudnia 2007 r., sygn. SK 67/05, OTK ZU nr 11/A/2007, poz. 168; 8 kwietnia 2008 r., sygn. SK 80/06, OTK ZU nr 3/A/2008, poz. 51; 19 października 2010 r., sygn. SK 8/09, OTK ZU nr 8/A/2010, poz. 94; 17 października 2017 r., sygn. SK 47/15, OTK ZU seria A/2017, poz. 67; 6 grudnia 2017 r., sygn. SK 20/17, OTK ZU seria A/2017, poz. 81; 5 grudnia 2018 r., sygn. SK 25/17, OTK ZU seria A/2018, poz. 76 oraz 20 lutego 2019 r., sygn. SK 30/17, OTK ZU seria A/2019, poz. 8).

Odnosząc się w pierwszej kolejności do kwestii dopuszczalności merytorycznego rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny skargi konstytucyjnej nr 1, zauważyć należy, iż Skarżąca zakwestionowała zakresowo art. 183 ust. 1 w zw. z art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu tych przepisów, które obowiązywało do dnia 5 maja 2017 r.

Ustalenia wymaga zatem, czy przepis art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w brzmieniu zakwestionowanym przez Skarżącą, stanowił w istocie podstawę ostatecznego rozstrzygnięcia sądu o prawach Skarżącej, które otwierało drogę do wniesienia skargi konstytucyjnej.

Przypomnieć należy, że ustawą z dnia 10 lutego 2017 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2017 r., poz. 724), która weszła w życie dnia 6 maja 2017 r., dokonano m.in. zmiany treści art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Nowelizacja tej ustawy podyktowana była koniecznością wdrożenia do polskiego porządku prawnego Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/57/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie sankcji karnych za nadużycia na rynku (Dz. Urz. UE L 173 z 2014 r., s. 179; dalej: Dyrektywa 2014/57/UE) oraz dostosowania regulacji prawa krajowego do treści rozporządzenia 596/2014. Od dnia 3 lipca 2016 r. rozporządzenie 596/2014 jest bowiem bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich UE i jako rozporządzenie unijne ma moc obowiązującą w tych państwach bez potrzeby implementowania jego postanowień do ich porządków krajowych. Jak wyjaśnia się w doktrynie, rozporządzenie unijne „(...) jest aktem, który najbardziej ingeruje w porządki prawne państw członkowskich. Za jego pomocą dokonuje się bowiem ujednolicania (unifikacji) prawa na terytorium całej Unii Europejskiej. Przyjęcie formy rozporządzenia unijnego ma za zadanie zwiększyć integralność rynku kapitałowego na terenie wszystkich państw Unii Europejskiej oraz ma przyczynić się do mniejszej złożoności przepisów regulujących otoczenie uczestników rynku. (...) W przypadku wejścia w życie aktu prawa unijnego może zaistnieć niezgodność pomiędzy przepisami tego aktu a przepisami prawa krajowego. Powstanie takiego stanu implikuje konieczność rozstrzygnięcia kolizji norm oraz uchylecia niezgodnych z prawem Unii Europejskiej przepisów prawa krajowego. Wymóg ten został wypracowany przez TSUE i znajduje uzasadnienie w zasadzie lojalności (art. 4 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej). Ponadto, w przypadku

zaistnienia takiej kolizji, wszystkie organy państwa członkowskiego, w szczególności sądy, obowiązane są pominąć sprzeczne z prawem wspólnotowym normy prawa krajowego” (M. Pająk., A. Rycerski, *(De)penalizacja nadużyć na rynku w kontekście stosowania rozporządzenia MAR i dyrektywy MAD II*, Przegląd Prawa Handlowego, 4/2017, s. 34-39).

W kontekście powyższego stwierdzić należy, że Skarżąca dostrzegła, co prawda, iż sądy obu instancji, orzekające w Jej sprawie, nie zastosowały przepisu art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi we wskazanym przez Nią brzmieniu – gdyż zastosowały ten przepis w brzmieniu z daty orzekania – stwierdziła jednak, że wątpliwy jest pogląd sądu II instancji, iż przepis art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu obowiązującym od 6 maja 2017 r. był względniejszy dla sprawcy czynu. Skarżąca przyjęła więc, że podstawę orzeczenia o Jej konstytucyjnych prawach stanowił art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia zarzucanego Jej czynu, czyli w okresie od 19 kwietnia do 30 kwietnia 2013 r., pomimo tego, że „(...) obszernie wywody sądów obu instancji w przedmiocie podstawy odpowiedzialności karnej Skarżącej, nie powołują się *expressis verbis* na ten przepis” (skarga nr 1, s. 9).

Przypomnieć zatem należy, że, zgodnie z treścią art. 4 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (tj.: Dz.U. z 2019 r., poz. 1950; dalej: k.k.), „[j]eżeli w czasie orzekania obowiązuje ustawa inna niż w czasie popełnienia przestępstwa, stosuje się ustawę nową, jednakże należy stosować ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest względniejsza dla sprawcy”. Zasadą przyjętą w art. 4 § 1 k.k. jest więc stosowanie do czynu popełnionego pod rządami dawnej ustawy – ustawy nowej, obowiązującej w chwili orzekania (zob. A. Zoll, *Komentarz do art. 4 Kodeksu karnego*, system informacji prawnej LEX). Trybunał Konstytucyjny przyjął, że „domniemanie stosowania tej zasady wynika m.in. z faktu, iż nowa ustawa powinna pełniej odpowiadać woli prawodawcy” (orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 31 stycznia 1996 r., sygn. K. 9/95,

OTK ZU nr 1/1996, poz. 2). Ustawę nową stosuje się więc w razie depenalizacji oraz w przypadku stabilizacji penalizacji, tzn. gdy nowa ustawa w taki sam sposób jak ustawa poprzednio obowiązująca karnoprawnie wartościuje czyn zabroniony. W razie zaś modyfikacji penalizacji ustawa nowa ma zastosowanie – w myśl zasady *lex mitior retro agit* – wtedy, gdy nie jest dla sprawcy surowsza. Wyjątkiem od zasady stosowania ustawy nowej, przewidzianym w art. 4 § 1 k.k., jest to więc to, że stosuje się ustawę obowiązującą poprzednio, jeżeli jest ona względniejsza dla sprawcy (zob. A. Zoll, *op. cit.*).

Podkreślić należy też, że – jak wynika z analizy uzasadnienia wyroku sądu II instancji – Skarżąca w apelacji od wyroku sądu I instancji podnosiła, iż wyrok ów zapadł m.in. z obrazą art. 4 § 1 k.k., z uwagi właśnie na to, że sąd I instancji, zdaniem Skarżącej, za podstawę rozstrzygnięcia przyjął przepis art. 183 ust. 1 w brzmieniu obowiązującym w chwili popełnienia przez Skarżącą i Skarżącego czynu, zamiast brzmienia obowiązującego w chwili orzekania. Sąd II instancji w uzasadnieniu wyroku wyjaśnił zatem szczegółowo, iż „(...) sąd meriti bezpodstawnie przyjął, że zachowanie oskarżonej wypełniło znamiona przestępstwa z art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w ten sposób, że w okresie od do kwietnia 2013 r. dokonała ona wspólnie i w porozumieniu z oskarżonym transakcji typu cross także z zamiarem wywołania innych skutków prawnych, niż te, dla których osiągnięcia dokonywana jest dana czynność prawna. Analiza treści wyroku w połączeniu z jego uzasadnieniem nie pozostawiała jednak wątpliwości, że stanowiło to wynik naruszenia przepisów postępowania określających zasady redagowania wyroków, a nie przyjęcia – z obrazą art. 4 § 1 k.k. – za podstawę rozstrzygnięcia przepisów z chwili popełnienia czynu, zamiast przepisów obowiązujących w chwili orzekania, które bezsprzecznie przewidywały objęcie penalizacją art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi węższego zakresu zachowań, w szczególności stanowiły, że irrelewantne z punktu widzenia znamion określonego w w/w przepisie przestępstwa było dokonanie czynności z zamiarem wywołania innych

skutków prawnych, niż te, dla których osiągnięcia dokonywana jest dana czynność prawna, i jako takie winny mieć zastosowanie. Z pisemnych motywów orzeczenia, w których właśnie przez pryzmat art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu określonym w tekście jednolitym tej ustawy z dnia 15 września 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1768) sąd analizował zachowanie oskarżonej, jasno wynikało, że to właśnie owe przepisy – tak, jak należało – miały zastosowanie przy orzekaniu i że sąd doszedł do wniosku, że to właśnie znamiona przestępstwa manipulacji akcjami w znaczeniu, jakie nadaje temu pojęciu rozporządzenie PE i Rady UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie nadużyć na rynku, wypełniało jej zachowanie. Oczywistym zatem, było, że do wskazania przez sąd meriti w opisie czynu w ślad za aktem oskarżenia, że bezprawność zachowania oskarżonej wyrażała się nie tylko w tym, że zawarła transakcje mogące wprowadzać w błąd co do popytu lub podaży, ale i w tym, że zawierała te transakcje także z zamiarem wywołania innych skutków prawnych, niż te, dla których osiągnięcia dokonywana jest dana czynność prawna, oraz wskazania jako podstawy prawnej rozstrzygnięcia art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu określonym w tekście jednolitym tejże ustawy z dnia 6 grudnia 2013 r., doszło przez pomyłkę. Owo uchybienie – które w istocie zakwalifikować należało jako naruszenie art. 413 § 1 i § 2 kpk jako przepisu określającego zasady redagowania wyroków, a nie, jak chciał tego skarżący, obrazę prawa materialnego w postaci art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, czy tym bardziej art. 4 § 1 k.k. – wymagało korekty przez sąd odwoławczy. Dokonując stosownej zmiany zaskarżonego wyroku sąd odwoławczy przyjął więc, że czyn przypisany oskarżonej wyczerpywał znamiona art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu określonym w tekście jednolitym tejże ustawy z dnia 15 września 2017 r. (Dz. U. z 2017 r., poz. 1768) (...)” (uzasadnienie wyroku sądu II instancji, s. 16-17).

Ocenę dopuszczalności merytorycznego rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny skargi konstytucyjnej nr 1 rozpocząć należy od przypomnienia, że, zgodnie z art. 79 ust. 1 Konstytucji RP, każdy, czyje konstytucyjne wolności lub prawa zostały naruszone, ma prawo, na zasadach określonych w ustawie, wnieść skargę do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie zgodności z Konstytucją ustawy lub innego aktu normatywnego, na podstawie którego sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o jego wolnościach lub prawach albo o jego obowiązkach określonych w Konstytucji.

W postępowaniu inicjowanym skargą konstytucyjną możliwa jest więc jedynie kontrola tych regulacji, które znalazły zastosowanie przy orzekaniu. Innymi słowy, skarżący może uczynić przedmiotem zaskarżenia wyłącznie przepisy zastosowane w jego sprawie, które legły u podstaw ostatecznego rozstrzygnięcia sprawy przez sąd lub organ administracji publicznej.

Jak jednocześnie wynika z orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego, kwestionowany w skardze przepis nie musi być wskazany ani w sentencji, ani w uzasadnieniu ostatecznego rozstrzygnięcia, otwierającego drogę do wniesienia skargi. Pod uwagę należy wziąć natomiast to, czy zaskarżony przepis rzeczywiście zdeterminował owo rozstrzygnięcie. Samo powołanie przez sąd danego przepisu w podstawie prawnej orzeczenia nie może być uważane za przesądzające o tym, czy wystąpił on w roli podstawy rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji RP (zob. wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia: 9 października 2001 r., sygn. SK 8/00, OTK ZU nr 7/2001, poz. 211; 24 kwietnia 2007 r., sygn. SK 49/05, OTK ZU nr 4/A/2007, poz. 39; 12 maja 2008 r., sygn. SK 43/05, OTK ZU nr 4/A/2008, poz. 57; 26 listopada 2013 r., sygn. SK 33/12, OTK ZU nr 8/A/2013, poz. 124; zob. też postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 listopada 2011 r., sygn. akt Ts 178/09, OTK ZU nr 6/B/2011, poz. 418).

W sprawie Skarżącej sąd II instancji w sentencji wyroku wyraźnie wskazał, że „czyn przypisany oskarżonym wyczerpuje znamiona art. 183 ust. 1 ustawy z

dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu określonym w tekście jednolitym tejże ustawy z dnia 15 września 2017 r. (Dz. U., z 2017 r., poz. 1768)”. Jednocześnie, z uzasadnień wyroków sądów obu instancji jasno wynika, że odpowiedzialność karna Skarżącej (i Skarżącego) była ustalana przez te sądy przy zastosowaniu art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu tego przepisu, jakie zostało mu nadane po nowelizacji z 2017 r.

W świetle powyższego, uznać należy, że to art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w brzmieniu po jego nowelizacji dokonanej w 2017 r., zdeterminował w sensie normatywnym ostateczne rozstrzygnięcie sądu otwierające Skarżącej drogę do wniesienia skargi konstytucyjnej. Miał on bowiem bezpośredni wpływ na owo rozstrzygnięcie. Ponadto, bez istnienia tego przepisu – który odsyła do nieznanych poprzednio obowiązującej ustawie o obrocie instrumentami finansowymi regulacji rozporządzenia 596/2014 – ostateczne rozstrzygnięcie sądu w sprawie Skarżącej mogłoby przybrać nieco odmienną treść od tej, jaka została mu nadana.

Przepis art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, w brzmieniu sprzed nowelizacji dokonanej w 2017 r., kształtował zaś pośrednio sytuację prawną Skarżącej, tj. na jego podstawie uznano, iż czyn Skarżącej w czasie jego popełnienia był zabroniony pod groźbą kary przez ustawę, jednakże przepis ów nie stanowił podstawy ostatecznego rozstrzygnięcia sądu o odpowiedzialności karnej Skarżącej.

Reasumując powyższe, postępowanie w zakresie kontroli zgodności przepisu art. 183 ust. 1 w związku z art. 39 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2010 r. Nr 211, poz. 1384; z 2014 r., poz. 94 i z 2016 r., poz. 1636), w brzmieniu obowiązującym przed 6 maja 2017 r., w zakresie, w jakim „pozwala uznać za czyn zabroniony pod groźbą kary, składanie zleceń lub zawieranie transakcji, zgodnych ze szczególnymi

regulacjami ustalonymi dla obrotu giełdowego przez spółkę prowadzącą rynek regulowany dokonywanych między akcjonariuszami notowanej na giełdzie spółki, które to zlecenia lub transakcje wpływają na wielkość obrotu akcjami spółki i mogą wpływać na pozycję spółki w publikowanych przez spółkę prowadzącą rynek regulowany indeksach, lecz nie wprowadzają lub nie mogą wprowadzać innych inwestorów w błąd co do ceny akcji”, ze wskazanymi w petitum skargi nr 1 wzorcami konstytucyjnymi podlega umorzeniu – na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym – z uwagi na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

Przechodząc do kwestii dopuszczalności merytorycznego rozpoznania przez Trybunał Konstytucyjny skargi konstytucyjnej nr 2, przypomnieć należy, że Skarżący w skardze tej zakwestionował art. 183 ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi w brzmieniu obowiązującym po nowelizacji dokonanej w 2017 r., w zakresie, w jakim „pozwala uznać za czyn zabroniony pod groźbą kary, składanie zleceń lub zawieranie transakcji, zgodnych ze szczególnymi regulacjami ustalonymi dla obrotu giełdowego przez spółkę prowadzącą rynek regulowany dokonywanych między akcjonariuszami notowanej na giełdzie spółki, które to zlecenia lub transakcje wpływają na wielkość obrotu akcjami spółki i mogą wpływać na pozycję spółki w publikowanych przez spółkę prowadzącą rynek regulowany indeksach, lecz nie wprowadzają lub nie mogą wprowadzać innych inwestorów w błąd co do ceny akcji”.

W świetle zaskarżonego zakresowo art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi i zarzutów stawianych temu przepisowi w skardze konstytucyjnej nr 2 konieczne jest ustalenie, czy Skarżący, ową skargą, kwestionuje normę prawną, czy też niekorzystny dla siebie wyrok, który został wydany przy zastosowaniu kwestionowanego przepisu. Innymi słowy, niezbędne

jest ustalenie, czy skargą konstytucyjną nr 2 nie został zakwestionowany jednostkowy akt stosowania prawa.

Regulowana przepisem art. 79 ust. 1 Konstytucji RP skarga konstytucyjna jest bowiem środkiem prawnym inicjowania przed Trybunałem Konstytucyjnym postępowania zmierzającego do usunięcia z porządku prawnego niekonstytucyjnego aktu prawnego. Jej zakres przedmiotowy jest ograniczony do aktów normatywnych, na podstawie których sąd lub organ administracji publicznej orzekł ostatecznie o prawach, wolnościach lub obowiązkach skarżącego. Jest więc skargą na przepis, a nie skargą na jego zastosowanie. W doktrynie zauważa się – co prawda – że, „(...) jednostka nie mogłaby wnieść skargi, gdyby pośrednio nie kwestionowała orzeczenia sądu lub decyzji kształtującej jej sytuację prawną. Tak więc w rzeczywistości składający skargę, choć formalnie skarży ustawę lub inny akt normatywny, to jednak czyni to ze względu na niekorzystny dla siebie wyrok sądu (lub rozstrzygnięcie innego organu), u którego podstaw wydania leżała ustawa lub inny akt normatywny” (J. Trzeciński, M. Wiącek, [w:] *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Komentarz, II*, red. L. Gralicki, M. Zubik, Warszawa 2016, s. 906). Podkreśla się jednak, iż „[n]iezależnie od powyższych uwag (...) art. 79 ust. 1 konstytucji nie wymaga od skarżącego wykazywania – ani nawet uprawdopodobniania – że orzeczenie, które stanowi przyczynę wystąpienia ze skargą konstytucyjną naruszyło jego wolności lub prawa (...). Istnienie ostatecznego orzeczenia, wydanego na podstawie zaskarżonego przepisu, jest bowiem wyłącznie przesłanką dopuszczalności skargi – natomiast zarzut naruszenia wolności lub praw powinien być skierowany do przepisu (przepisów), na którym było oparte orzeczenie” (*ibidem*).

Trybunał Konstytucyjny w utrwalonym już orzecznictwie także zaznaczał, że „(...) nie jest dopuszczalne kwestionowanie za pomocą skargi konstytucyjnej jednostkowych aktów stosowania prawa. Nie leży bowiem w kompetencjach Trybunału kontrola prawidłowości ustaleń organów stosujących prawo ani kontrola sposobu wykładni obowiązujących przepisów. Wyjątek dotyczy

sytuacji, gdy jednolita i konsekwentna praktyka stosowania prawa w sposób bezsporny ustaliła wykładnię danego przepisu. Wówczas przedmiotem kontroli konstytucyjności jest norma prawna dekodowana z danego przepisu zgodnie z ustaloną praktyką” (postanowienie Trybunału Konstytucyjnego z dnia 28 lipca 2015 r., sygn. SK 22/14, OTK ZU nr 7/A/2015, poz. 117; zob. też powołane tam orzecznictwo).

Odpowiedzialność za naruszenie zakazu manipulacji wprowadzona została do ustawodawstwa polskiego w związku z implementacją do krajowego systemu prawnego regulacji Dyrektywy 2003/6/WE. Owa dyrektywa weszła w życie 12 kwietnia 2003 r. i zobowiązywała państwa członkowskie Unii Europejskiej do dokonania stosownych zmian w prawie krajowym. Służyć miała stworzeniu zintegrowanego europejskiego rynku papierów wartościowych i instrumentów pochodnych poprzez zwiększenie jego przejrzystości i bezpieczeństwa, a także zapewnić spójność przepisów zwalczających manipulacje na tym rynku. Jako przyczynę jej wprowadzenia wskazano konieczność usunięcia luk w regulacjach wspólnotowych mających na celu ochronę integralności rynku, zwłaszcza ze względu na postępujący rozwój nowych praktyk rynkowych oraz technologii wykorzystywanych w obrocie instrumentami finansowymi do dokonywania nadużyć na rynku, polegających na wykorzystywaniu poufnych informacji, a także potrzebę przeciwdziałania finansowaniu działań terrorystycznych. Realizacja postanowień dyrektywy przez wprowadzenie jednolitych dla państw członkowskich Unii Europejskiej zasad zwalczania zarówno wykorzystywania poufnych informacji, jak i manipulacji na rynku, miała zatem na celu nie tylko określenie w państwach członkowskich precyzyjnych reguł ujawniania inwestorom informacji na temat transakcji przeprowadzanych na rynkach, ale także wykrywanie i zapobieganie praktykom wykorzystywania informacji poufnych i manipulacji rynkowych.

Jak już wskazano w niniejszym stanowisku – a co należy jeszcze raz przywołać – od dnia 3 lipca 2016 r. we wszystkich państwach członkowskich Unii Europejskiej stosowane jest rozporządzenie 596/2014. Owo rozporządzenie jest pierwszym na szczeblu Unii Europejskiej instrumentem prawnym ujednociającym prawodawstwa krajowe państw członkowskich w zakresie tzw. nadużyć na rynku. Dotychczasowe regulacje wynikające z dyrektyw, w tym w szczególności Dyrektywy 2003/6/WE, którymi posługiwał się unijny prawodawca w celu zbliżenia regulacji krajowych w obszarze szeroko pojętych nadużyć na rynku, zostały uchylone i zastąpione przez rozporządzenie 596/2014. W literaturze przedmiotu zauważa się, że „[p]rzejście z »miękkiej« regulacji dyrektyw, często przyjmującej określony tzw. standard minimalny (...), na rozporządzeniową, o bezpośrednim skutku stosowania prawa, ujednociającą porządku prawne w newralgicznym obszarze tzw. nadużyć na rynku, jest (...) zrozumiałe i co do zasady zasługuje na aprobatę. Należy zgodzić się, że na obecnym etapie rozwoju rynków kapitałowych, niezależnie od oczywistych różnic w rozwoju rynków poszczególnych państw członkowskich UE, jednolite zasady działania, w tym zwłaszcza postępowania z informacją poufną, jednolity zbiór pojęć i definicji, jednolite zasady ich interpretacji są potrzebne i nie stanowią w żadnej mierze przejawu nadmiernej czy nieproporcjonalnej ingerencji prawodawcy unijnego w materię dotychczas pozostawioną znacznej uznaniowości państw członkowskich. Ostatecznie przyjęcie MAR (rozporządzenia 596/2014 – przyp. wł.) ma bowiem programowo służyć zwiększeniu bezpieczeństwa i pewności uczestników obrotu na rynkach kapitałowych (jest zatem podyktowane ich interesem), a także przyczynić się do rozwoju wewnętrznego rynku usług finansowych, »posiadającego decydujące znaczenie dla wzrostu gospodarczego oraz tworzenia miejsc pracy w Unii«” (A. Stokłosa, Sz. Syp, *MAR. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nadużyć na rynku. Komentarz*, system informacji prawnej LEX).

Sam cel regulacji rozporządzenia 596/2014 wskazano zaś w pkt 86 preambuły tego rozporządzenia. Jest nim zapobieganie nadużyciom na rynku w formie wykorzystywania informacji poufnych, bezprawnego ujawniania informacji poufnych i manipulacji na rynku. W pkt 86 preambuły podkreślono także, iż taki cel „nie może zostać osiągnięty w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na jego rozmiary i skutki możliwe jest jego lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności, określoną w tym artykule, niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tego celu”.

Od dnia 3 lipca 2016 r. – czyli od momentu rozpoczęcia stosowania rozporządzenia 596/2014 – państwa członkowskie Unii Europejskiej nie posiadają też już żadnych kompetencji w obszarze stanowienia prawa krajowego w sprawach uregulowanych przepisami rozporządzenia 596/2014, z wyjątkiem przypadków wyraźnie wskazanych w przepisach tego rozporządzenia. Jak podkreśla się w doktrynie, „[s]kuteczność i stosowanie rozporządzenia nie jest uwarunkowane jego transpozycją lub implementacją do krajowych porządków prawnych. Na państwach członkowskich spoczywa obowiązek jego stosowania, bez względu na to, czy podjęły one jakiegokolwiek działania dostosowawcze umożliwiające należyte stosowanie danego rozporządzenia, czy nie. Implikacją powyższego jest okoliczność, że państwa członkowskie nie mogą, w zakresie swego *imperium*, przyjmować w prawie krajowym nie tylko regulacji odmiennych od regulacji rozporządzenia, ale także nie mogą dłużej stosować przepisów krajowych, dotychczas obowiązujących, normujących ten sam zakres regulacji co dane rozporządzenie. Takie przepisy prawa krajowego powinny zostać niezwłocznie uchylone” (A. Stokłosa, Sz. Syp, *op. cit.*).

Co więcej – w literaturze zauważa się – że państwa członkowskie Unii Europejskiej nie powinny podejmować żadnych działań zmierzających do uszczegółowienia czy też doprecyzowania rozporządzenia 596/2014.

„Rozporządzenie unijne pomyślane jest bowiem jako akt prawny kompletny, zupełny, kompleksowy i poniekąd »samowystarczalny«. Zadaniem państw członkowskich jest natomiast, na co zwrócono także uwagę w pkt 88 preambuły MAR, dokonanie niezbędnych zmian w krajowych porządkach prawnych nakierowanych na zapewnienie bezkolizyjnego stosowania rozporządzenia” (*ibidem*).

Nowelizacja ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, dokonana w 2017 r., podyktowana była zatem – jak już wskazano w tym stanowisku – koniecznością dostosowania regulacji prawa krajowego do treści rozporządzenia 596/2014, a także wdrożenia do polskiego porządku prawnego Dyrektywy 2014/57/UE.

Przepis art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, po owej nowelizacji z 2017 r. – na co zwrócił uwagę Skarżący – posługuje się więc podwójnym odesłaniem: do art. 12 i do art. 15 rozporządzenia 596/2014.

W uzasadnieniu projektu ustawy z dnia 10 lutego 2017 r. o zmianie ustawy o obrocie instrumentami finansowymi oraz niektórych innych ustaw (Sejm RP VIII kadencji, nr druku: 1097) wyjaśniono, iż „[r]ozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE), co do zasady, stosuje się bezpośrednio we wszystkich państwach członkowskich bez potrzeby podejmowania jakichkolwiek działań przez władze krajowe. Niemniej jednak, w przypadku rozporządzenia MAR, zasadne jest uchylene lub znowelizowanie licznych przepisów prawa krajowego, których zapisy pozostawałyby w sprzeczności z tym rozporządzeniem oraz wprowadzenie przepisów zapewniających jego stosowanie. Dlatego też, w celu zapewnienia stosowania rozporządzenia MAR, projekt przewiduje uchylene licznych przepisów ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, które regulują kwestie zawarte bezpośrednio w rozporządzeniu MAR, w szczególności uchylene art. 39-43, które regulują kwestie związane z zakazem manipulacji, obecnie uregulowane wprost w art. 12 i 15 rozporządzenia MAR (...)”.

Z uwagi na uchylenie m.in. art. 39 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – który zawierał definicję manipulacji, a do którego odsyłał art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi sprzed nowelizacji w 2017 r. – obecne unormowanie art. 183 tej ustawy odsyła bezpośrednio do art. 12 i art. 15 rozporządzenia 596/2014, które to przepisy, regulując kwestie związane z manipulacją instrumentami finansowymi, muszą być stosowane przez państwa członkowskie Unii Europejskiej i – co do zasady – nie mogą być doprecyzowywane lub modyfikowane przez ustawodawstwa krajowe tych państw.

Artykuł 15 rozporządzenia 596/2014 zakazuje dokonywania manipulacji lub usiłowania dokonywania manipulacji na rynku i powinien być analizowany łącznie z art. 12 tego rozporządzenia. W literaturze przedmiotu wskazuje się bowiem, że „[o] ile art. 12 MAR wprowadza *expressis verbis* definicje form stanowiących manipulację na rynku, a także podaje przykładowe zachowania mogące zostać uznane za manipulację na rynku, o tyle art. 15 MAR zakazuje każdej osobie dokonywania manipulacji na rynku lub usiłowania dokonywania manipulacji na rynku. Dlatego też art. 12 i 15 MAR należy rozpatrywać łącznie, aby dokonać prawidłowego odszyfrowania definicji manipulacji na rynku i związanego z nią zakazu” (A. Stokłosa, Sz. Syp, *op. cit.*).

Artykuł 12 rozporządzenia 596/2014 w ust. 1 określa więc działania, które stanowią manipulację na rynku, zaś w ust. 2 precyzuje pewne zachowania, które uznaje się za manipulację, o ile zachowania te spełniają przesłanki wynikające z definicji manipulacji na rynku. W doktrynie wyjaśnia się, że „(...) art. 12 ust. 2 MAR w zakresie wskazania pewnych zachowań bezprawnych stanowi uściślenie i dookreślenie działań manipulacyjnych zdefiniowanych w art. 12 ust. 1 MAR (nie jest to jednak dookreślenie enumeratywne)” (A. Stokłosa, Sz. Syp, *op. cit.*).

Ustawodawca unijny na owym dookreśleniu jednakże nie poprzestał, gdyż w załączniku nr I do rozporządzenia 596/2014 – do celów stosowania art. 12 ust. 1 lit. a i lit. b – wymienił przykłady okoliczności wskazujących na zachowania

manipulacyjne związane z wprowadzaniem w błąd oraz utrzymaniem cen, a także ze stosowaniem fikcyjnych narzędzi lub innych form wprowadzania w błąd lub podstępu.

Kolejnego (dodatkowego) dookreślenia manipulacji na rynku ustawodawca unijny dokonał w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2016/522 z dnia 17 grudnia 2015 r. uzupełniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 596/2014 w kwestiach dotyczących wyłączenia niektórych organów publicznych i banków centralnych państw trzecich, okoliczności wskazujących na manipulację na rynku, progów powodujących powstanie obowiązku podania informacji do wiadomości publicznej, właściwych organów do celów powiadomień o opóźnieniach, zgody na obrót w okresach zamkniętych oraz rodzajów transakcji wykonywanych przez osoby pełniące obowiązki zarządcze podlegających obowiązkowi powiadomienia (Dz. Urz. UE L 88 z 5.4.2016, s. 1; dalej: rozporządzenie 2016/522). Rozporządzenie 2016/522 zostało wydane w myśl art. 12 ust. 5 rozporządzenia 596/2014, na podstawie którego „Komisja jest uprawniona do przyjęcia aktów delegowanych zgodnie z art. 35, precyzujących wskaźniki określone w załączniku I w celu wyjaśnienia ich elementów oraz uwzględnienia zmian technicznych na rynkach finansowych”. Rozporządzenie 2016/522 doprecyzowuje zatem m.in. okoliczności wskazujące na manipulację na rynku, o których mowa w załączniku nr I do rozporządzenia 596/2014, poprzez wyliczenie praktyk określających te okoliczności.

Jak wynika z sentencji i uzasadnień wyroków obu instancji, czyn Skarżącego (i Skarżącej) analizowany był przez pryzmat art. 12 ust. 1 lit. a rozporządzenia 596/2014.

Za manipulację na rynku – na podstawie art. 12 ust. 1 lit. a rozporządzenia 596/2014 – uznawane jest zatem działanie związane z wprowadzeniem w błąd co do podaży lub popytu albo ceny oraz utrzymaniem cen na nienaturalnym lub sztucznym poziomie, tj. zawieranie transakcji, składanie zleceń lub inne zachowania, które:

- wprowadzają lub mogą wprowadzać w błąd co do podaży lub popytu na instrument finansowy, powiązany kontrakt towarowy na rynku kasowym lub sprzedawany na aukcji produkt oparty na uprawnieniach do emisji lub co do ceny lub

- utrzymują albo mogą utrzymywać cenę jednego lub kilku instrumentów finansowych, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji na nienaturalnym lub sztucznym poziomie,

chyba że osoba zawierająca transakcję, składająca zlecenie transakcji lub podejmująca każde inne zachowanie dowiedzie, iż dana transakcja, zlecenie lub zachowanie nastąpiły z uzasadnionych powodów i są zgodne z przyjętymi praktykami rynkowymi ustanowionymi zgodnie z art. 13 rozporządzenia 596/2014.

W literaturze przedmiotu wyjaśnia się, że podczas weryfikacji transakcji pod kątem okoliczności i praktyk mogących świadczyć o działaniach związanych z wprowadzeniem w błąd co do podaży lub popytu lub co do ceny oraz związanych z utrzymaniem cen na nienaturalnym lub sztucznym poziomie należy – na podstawie załącznika nr I do tego rozporządzenia oraz załącznika nr II sekcja 1 do rozporządzenia 2016/522 – przeanalizować następujący, niewyczerpujący, wykaz wskaźników, które mogą stanowić manipulację na rynku, t.j.:

„1. Udział złożonych zleceń lub zawieranych transakcji w dziennym wolumenie obrotu danym instrumentem finansowym, powiązanym kontraktem towarowym na rynku kasowym lub sprzedawanym na aukcji produktem opartym na uprawnieniach do emisji (w szczególności jeżeli czynności te prowadzą do istotnej zmiany ich cen);

Praktyki określające okoliczność, o której mowa w pkt 1:

1.1. kupno (również przez strony będące w znowie) pozycji instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji na rynku

wtórny po alokacji na rynku pierwotnym w celu ustalenia cen na sztucznym poziomie i wywołania zainteresowania innych inwestorów – zazwyczaj znane, np. w kontekście kapitału własnego, jako zmowa na rynku wtórnym IPO (ang. *Initial Public Offer* – przyp. wł.), w przypadku gdy zaangażowane są strony będące w zмовie (porozumieniu). Tę praktykę można zobrazować za pomocą następujących okoliczności wskazujących na manipulację na rynku:

1.1.1. nietypowej koncentracji transakcji lub zleceń zawarcia transakcji przeprowadzonej ogólnie lub tylko przez jedną osobę przy wykorzystaniu jednego lub różnych rachunków lub przez ograniczoną liczbę osób;

1.1.2. transakcji lub zleceń zawarcia transakcji bez żadnego oczywistego uzasadnienia innego niż zwiększenie ceny lub zwiększenie wolumenu obrotu, a mianowicie dokonanych w okresie zbliżonym do punktu odniesienia w trakcie dnia sesyjnego, np. na otwarciu lub na krótko przed zamknięciem;

1.2. transakcje lub zlecenia zawarcia transakcji przeprowadzone w sposób stwarzający przeszkody dla instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji powodujące spadek cen poniżej pewnego poziomu lub wzrost tych cen powyżej pewnego poziomu głównie w celu uniknięcia negatywnych konsekwencji wynikających ze zmian ceny instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji – znane zazwyczaj jako tworzenie dolnego lub górnego pułapu wzorca ceny. Tę praktykę można zobrazować za pomocą następujących okoliczności wskazujących na manipulację na rynku:

1.2.1. transakcji lub zleceń zawarcia transakcji, które skutkują lub jest prawdopodobne, że będą skutkować podwyższeniem, obniżeniem lub utrzymaniem ceny w dni poprzedzające emisję, opcjonalnym wykupem lub utratą ważności powiązanego instrumentu pochodnego lub zamiennego;

1.2.2. transakcji lub zleceń zawarcia transakcji, które skutkują lub jest prawdopodobne, że będą skutkować podwyższeniem lub obniżeniem średniej ważonej ceny w dniu sesyjnym lub w okresie sesji;

1.2.3. transakcji lub zleceń zawarcia transakcji, które skutkują lub jest prawdopodobne, że będą skutkować utrzymaniem ceny bazowego instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji poniżej lub powyżej kursu wykonania lub innego poziomu wykorzystywanego w celu określenia wypłaty (np. opcji barierowej) powiązanego instrumentu pochodnego w dniu jego wygaśnięcia;

1.2.4. transakcji w dowolnym systemie obrotu, które skutkują lub jest prawdopodobne, że będą skutkować zmianą ceny bazowego instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji, polegającą na przekroczeniu lub nieosiągnięciu poziomu kursu wykonania, lub na przekroczeniu lub nieosiągnięciu innego poziomu wykorzystywanego w celu określenia wypłaty (np. opcji barierowej) powiązanego instrumentu pochodnego w dniu jego wygaśnięcia;

1.2.5. transakcji, które skutkują lub jest prawdopodobne, że będą skutkować zmianą kursu rozliczeniowego instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji, w przypadku gdy kurs ten wykorzystuje się jako punkt odniesienia lub wyznacznik, a mianowicie przy obliczaniu wymogów depozytowych;

1.3. wprowadzanie małych zleceń zawarcia transakcji w celu ustalenia poziomu ukrytych zleceń, a w szczególności w celu dokonania oceny zleceń ukrytej płynności – zazwyczaj znanych jako zlecenia służące sondowaniu (ang. *ping orders*);

1.4. wykonywanie zleceń zawarcia transakcji lub serii zleceń zawarcia transakcji w celu ujawnienia zleceń innych uczestników, a następnie wprowadzanie zlecenia zawarcia transakcji w celu wykorzystania przewagi z uzyskanych informacji – zazwyczaj znane jako phishing.

2. Zakres, w jakim zlecenia składane lub transakcje zawierane przez osoby o istotnej pozycji kupna lub sprzedaży danego instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji prowadzą do istotnej zmiany ceny tego instrumentu finansowego, związanego z nim kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji;

Praktyki określające okoliczność, o której mowa w pkt 2:

2.1. kupno (również przez strony będące w zmowie) pozycji instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji na rynku wtórnym po alokacji na rynku pierwotnym w celu ustalenia cen na sztucznym poziomie i wywołania zainteresowania innych inwestorów – zazwyczaj znane, np. w kontekście kapitału własnego, jako zmowa na rynku wtórnym IPO, w przypadku gdy zaangażowane są strony będące w zmowie (porozumieniu);

2.2. wykorzystywanie znacznego wpływu wynikającego z pozycji dominującej na podaż, popyt lub mechanizmy dostarczania w odniesieniu do instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji w celu istotnego lub prawdopodobnego zniekształcenia cen, po których inne strony muszą dostarczać, przyjmować dostawy lub je odraczać, aby wypełnić swoje zobowiązania – zazwyczaj znane jako operacja typu squeeze podlegająca sankcjom prawnym (ang. *abusive squeeze*);

2.3. prowadzenie obrotu lub wprowadzanie zleceń zawarcia transakcji w jednym systemie obrotu lub poza systemem obrotu (w tym składanie deklaracji

zainteresowania) w celu wywarcia niewłaściwego wpływu na cenę tego samego instrumentu finansowego w innym systemie obrotu lub poza systemem obrotu, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji – zazwyczaj znane jako manipulacja między systemami obrotu (ang. *inter-trading venues manipulation*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą następujących dodatkowych okoliczności wskazujących na manipulację na rynku:

2.3.1. wykonania transakcji, zmiany ceny ofert kupna lub sprzedaży, w przypadku gdy spread między cenami ofert kupna i sprzedaży jest czynnikiem determinującym cenę jakiegokolwiek innej transakcji niezależnie od tego, czy ma to miejsce w tym samym, czy innym systemie obrotu;

2.3.2. okoliczności wskazanych w pkt 1.2.1 oraz 1.2.3–1.2.5.

Praktyka określona w pkt 2.3 dotyczy manipulacji między systemami obrotu.

2.4. prowadzenie obrotu lub wprowadzanie zleceń zawarcia transakcji w jednym systemie obrotu lub poza systemem obrotu (w tym składanie deklaracji zainteresowania) w celu wywarcia niewłaściwego wpływu na cenę powiązanego instrumentu finansowego w innym lub w tym samym systemie obrotu lub poza systemem obrotu, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji – zazwyczaj znane jako manipulacja międzyproduktowa (ang. *cross-product manipulation*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą dodatkowych okoliczności wskazujących na manipulację na rynku, o których mowa w pkt 1.2.1 oraz 1.2.3–1.2.5 oraz w pkt 2.3.1.

Przedmiotowa praktyka dotyczy manipulacji między systemami obrotu, biorąc pod uwagę fakt, że cena lub wartość instrumentu finansowego może zależeć od ceny lub wartości innego instrumentu finansowego lub kontraktu towarowego na rynku kasowym lub może na tę cenę wpływać.

3. Czy podejmowane transakcje nie prowadzą do zmiany rzeczywistych beneficjentów instrumentu finansowego, związanego z nim kontraktu

towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji;

Praktyki określające okoliczność, o której mowa w pkt 3:

3.1. przystępowanie do porozumień sprzedaży lub kupna instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji, w przypadku gdy nie zachodzi żadna zmiana w udziałach w korzyściach lub ryzyku rynkowym lub w przypadku gdy udział w korzyściach bądź ryzyko rynkowe zostaje przeniesione między stronami, które działają w porozumieniu lub w znowie – zazwyczaj znane jako sztuczny obrót (ang. *wash trades*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą następujących dodatkowych okoliczności wskazujących na manipulację na rynku:

3.1.1. nietypowego powtarzania transakcji w nielicznej grupie stron przez pewien okres;

3.1.2. transakcji lub zleceń zawarcia transakcji, które zmieniają lub jest prawdopodobne, że zmienią wycenę pozycji, nie zmniejszając ani nie zwiększając rozmiaru tej pozycji;

3.1.3. okoliczności wskazanej w pkt 1.1.1;

3.2. przystępowanie do zleceń zawarcia transakcji lub angażowanie się w transakcję lub serie transakcji, które są udostępniane publicznie w miejscu do tego przeznaczonym, aby wywołać wrażenie aktywności lub wahania cen w instrumencie finansowym, powiązanym kontrakcie towarowym na rynku kasowym lub sprzedawanym na aukcji produkcie opartym na uprawnieniach do emisji – zazwyczaj znane jako zafałszowywanie obrazu (ang. *painting the tape*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą okoliczności, o których mowa w pkt 1.1.1 i pkt 3.1.1;

3.3. transakcje przeprowadzone w wyniku wprowadzenia w tym samym lub prawie tym samym czasie zleceń kupna i sprzedaży o bardzo podobnym wolumenie i podobnej cenie przez tę samą stronę lub przez różne, ale będące w

zmowie, strony – zazwyczaj znane jako niewłaściwe zlecenia dopasowane (ang. *improper matched orders*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą następujących dodatkowych okoliczności wskazujących na manipulację na rynku:

3.3.1. transakcji lub zleceń zawarcia transakcji, które skutkują lub jest prawdopodobne, że będą skutkować ustaleniem ceny rynkowej, gdy płynność lub głębokość arkusza zleceń nie jest wystarczająca do ustalenia ceny w okresie sesji;

3.3.2. okoliczności wskazanych w pkt 1.1.1 i pkt 3.1.1–3.1.2;

3.4. transakcje lub serie transakcji zaprojektowane w celu ukrycia własności instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji poprzez naruszenie wymogów dotyczących ujawniania informacji w wyniku posiadania instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji w imieniu strony lub stron będących w zmowie. Ujawnianie informacji wprowadza w błąd w odniesieniu do prawdziwego podstawowego posiadania instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji – zazwyczaj znane jako ukrywanie własności (ang. *concealing ownership*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą okoliczności opisanej w pkt 3.1.1.

4. Zakres, w jakim składane zlecenia lub zawierane transakcje lub anulowane zlecenia obejmują odwrócenie pozycji w krótkim okresie i reprezentują istotną część dziennych transakcji danym instrumentem finansowym, powiązanym kontraktem towarowym na rynku kasowym lub sprzedawanym na aukcji produktem opartym na uprawnieniach do emisji i mogą mieć związek z istotną zmianą ceny instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji.

Praktyki określające okoliczność, o której mowa w pkt 4:

- 4.1. praktyka wskazana w pkt 3.2, zazwyczaj znana jako zafałszowywanie obrazu (ang. *painting the tape*);
- 4.2. praktyka wskazana w pkt 3.3, zazwyczaj znana jako niewłaściwe zlecenia dopasowane (ang. *improper matched orders*);
- 4.3. zajmowanie pozycji długiej w instrumencie finansowym, powiązany kontrakcie towarowym na rynku kasowym lub sprzedawanym na aukcji produkcie opartym na uprawnieniach do emisji, a następnie podejmowanie dalszych działań polegających na kupnie lub dalsze szerzenie wprowadzających w błąd informacji pozytywnych na temat instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji w celu podwyższenia ceny instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji poprzez przyciągnięcie innych kupujących. W momencie gdy cena znajduje się na sztucznie wysokim poziomie, zajęta pozycja długa jest wyprzedawana – działanie zazwyczaj znane jako zawyżanie ceny instrumentu przeznaczonego do sprzedaży (ang. *pump and dump*);
- 4.4. zajmowanie pozycji krótkiej w instrumencie finansowym, powiązany kontrakcie towarowym na rynku kasowym lub sprzedawanym na aukcji produkcie opartym na uprawnieniach do emisji, a następnie podejmowanie dalszych działań polegających na sprzedaży lub dalsze szerzenie wprowadzających w błąd informacji negatywnych na temat instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji w celu obniżenia ceny instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji poprzez przyciągnięcie innych sprzedających. W momencie gdy cena zostaje obniżona, zamyka się zajęta pozycję krótką –

działanie zazwyczaj znane jako zaniżanie ceny instrumentu przeznaczonego do sprzedaży (ang. *trash and cash*);

4.5. wprowadzanie dużej liczby zleceń lub ich anulowanie bądź aktualizowanie zleceń w celu wzbudzenia niepewności wśród innych uczestników, spowolnienia ich procesu lub zakamuflowania własnej strategii – zazwyczaj znane jako markowanie zleceń (praktyka *quote stuffing*);

4.6. wprowadzanie zleceń lub serii zleceń lub dokonywanie transakcji lub serii transakcji, w przypadku których jest prawdopodobne, że zapoczątkują lub wzmocnią pewną tendencję oraz zachęcą innych uczestników do jej nasilenia lub rozpowszechnienia w celu stworzenia sposobności likwidacji lub otwarcia pozycji w korzystnej cenie – znane zazwyczaj jako inicjowanie tendencji (ang. *momentum ignition*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą wysokiej liczby anulowanych zleceń (np. stosunek zamówień do transakcji), która może być powiązana ze stosunkiem wolumenu (np. liczbą instrumentów finansowych na każde zlecenie).

5. Zakres, w jakim składane zlecenia lub zawierane transakcje skoncentrowane są w krótkookresowym przedziale wskazań sesji i prowadzą do zmiany ceny, która następnie zostaje odwrócona.

Praktyki określające okoliczność, o której mowa w pkt 5:

5.1. praktyka wskazana w pkt 1.2, zazwyczaj znana jako tworzenie dolnego lub górnego pułapu wzorca ceny (ang. *creation of a floor, or a ceiling in the price pattern*);

5.2. praktyka wskazana w pkt 2.3, zazwyczaj znana jako manipulacja między systemami obrotu (ang. *inter-trading venues manipulation*; obrót w jednym systemie obrotu lub poza systemem obrotu w celu niewłaściwego ukształtowania ceny instrumentu finansowego w innym systemie obrotu lub poza systemem obrotu);

5.3. praktyka wskazana w pkt 2.4, zazwyczaj znana jako manipulacja międzyproduktowa (ang. *cross-product manipulation*) – dotyczy manipulacji

między systemami obrotu, biorąc pod uwagę fakt, że cena lub wartość instrumentu finansowego może zależeć od ceny lub wartości innego instrumentu finansowego lub kontraktu towarowego na rynku kasowym lub może na tę cenę wpływać;

5.4. kupowanie lub sprzedawanie instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji celowo w momencie odniesienia danej sesji (np. na otwarciu, zamknięciu, przy rozliczeniu) w celu zwiększenia, zmniejszenia lub utrzymania kursu odniesienia (np. kursu otwarcia, kursu zamknięcia, kursu rozliczeniowego) na określonym poziomie – zazwyczaj znane jako ustalanie ceny zamknięcia (ang. *marking the close*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą następujących dodatkowych okoliczności wskazujących na manipulację na rynku:

5.4.1. wprowadzanie zleceń reprezentujących znaczne wolumeny w centralnym arkuszu zleceń systemu obrotu na kilka minut przed fazą aukcji, podczas której określa się cenę, i anulowanie tych zleceń na kilka sekund przed zamknięciem arkusza zleceń w celu obliczenia ceny aukcyjnej w taki sposób, że teoretyczny kurs otwarcia mógł wydawać się wyższy/niższy, niż miałyby to miejsce w innym przypadku;

5.4.2. okoliczności wskazanych w pkt 1.2.1 i 1.2.3–1.2.5;

5.4.3. dokonanych transakcji lub złożonych zleceń zawarcia transakcji, a mianowicie dokonanych lub złożonych w okresie zbliżonym do punktu odniesienia w trakcie dnia sesyjnego, które ze względu na swój rozmiar w stosunku do rynku wyraźnie mają znaczny wpływ na podaż lub popyt bądź na cenę lub wartość;

5.4.4. transakcji lub zleceń zawarcia transakcji niemających oczywistego uzasadnienia innego niż zwiększenie lub zmniejszenie ceny lub wolumenu obrotu, a konkretnie w momencie zbliżonym do punktu odniesienia w trakcie dnia sesyjnego – np. na otwarciu lub na krótko przed zamknięciem;

- 5.5. składanie dużej liczby zleceń lub dużych zleceń często w odosobnieniu po jednej stronie arkusza zleceń w celu wykonania transakcji po drugiej stronie arkusza zleceń. W momencie dokonania transakcji zlecenia, których w ogóle nie zamierza się wykonać, są usuwane – działanie zazwyczaj znane jako składanie fałszywych zleceń (ang. *layering and spoofing*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą okoliczności wskazanej w pkt 4.6;
- 5.6. praktyka wskazana w pkt 4.5, zazwyczaj znana jako markowanie zleceń (praktyka quote stuffing);
- 5.7. praktyka wskazana w pkt 4.6, zazwyczaj znana jako inicjowanie tendencji (ang. *momentum ignition*).
6. Zakres, w jakim składane zlecenia wpływają na zmianę w zakresie najlepszych pod względem ceny ofert kupna i sprzedaży instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji, lub bardziej ogólnie reprezentację arkusza zleceń dostępną uczestnikom rynku, i zostają usunięte przed wykonaniem.

Praktyki określające okoliczność, o której mowa w pkt 6:

- 6.1. wprowadzanie zleceń, które wycofuje się przed ich wykonaniem, co w związku z tym skutkuje lub jest prawdopodobne, że będzie skutkować wywołaniem mylnego wrażenia występowania podaży instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji lub popytu na nie w tej cenie – zazwyczaj znane jako składanie zleceń bez zamiaru ich wykonania (ang. *placing orders with no intention of executing them*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą następujących dodatkowych okoliczności wskazujących na manipulację na rynku:
- 6.1.1. zlecenia zawarcia transakcji złożonych w takiej cenie, że podwyższają one ofertę kupna lub obniżają ofertę sprzedaży i skutkują lub jest prawdopodobne, że

będą skutkować podwyższeniem lub obniżeniem ceny powiązanego instrumentu finansowego;

6.1.2. okoliczność wskazana w pkt 4.6.1;

6.2. praktyka wskazana w pkt 1.2, zazwyczaj znana jako tworzenie dolnego lub górnego pułapu wzorca ceny (ang. *creation of a floor, or a ceiling in the price pattern*);

6.3. przesunięcie różnicy między ceną kupna a ceną sprzedaży na sztuczny poziom lub utrzymanie jej na sztucznym poziomie poprzez nadużywanie władzy rynkowej, zazwyczaj znane jako nadmierny spread pomiędzy ceną kupna a ceną sprzedaży. Tę praktykę można również zilustrować za pomocą następujących dodatkowych okoliczności wskazujących na manipulację na rynku:

6.3.1. transakcje lub zlecenia zawarcia transakcji, które skutkują lub jest prawdopodobne, że będą skutkować obejściem gwarancji obrotu na rynku (np. progów cenowych, progów wolumenów, parametrów spreadu między ceną kupna a ceną sprzedaży itp.);

6.3.2. okoliczność wskazana w pkt 2.3.1;

6.4. wprowadzanie zleceń, które podwyższają ofertę kupna (lub obniżają ofertę sprzedaży) instrumentu finansowego, powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym lub sprzedawanego na aukcji produktu opartego na uprawnieniach do emisji w celu podwyższenia (lub obniżenia) jego ceny – zazwyczaj znane jako podnoszenie oferty (ang. *advancing the bid*). Tę praktykę można również zilustrować za pomocą okoliczności wskazanej w pkt 6.1.1;

6.5. praktyka wskazana w pkt 2.3, zazwyczaj znana jako manipulacja między systemami obrotu (ang. *inter-trading venues manipulation*; obrót w jednym systemie obrotu lub poza systemem obrotu w celu niewłaściwego ukształtowania ceny instrumentu finansowego w innym systemie obrotu lub poza systemem obrotu) – dotyczy manipulacji między systemami obrotu;

6.6. praktyka wskazana w pkt 2.4, zazwyczaj znana jako manipulacja międzyproduktowa (ang. *cross-product manipulation*) – dotyczy manipulacji

między systemami obrotu, biorąc pod uwagę fakt, że cena lub wartość instrumentu finansowego może zależeć od ceny lub wartości innego instrumentu finansowego lub kontraktu towarowego na rynku kasowym lub może na tę cenę wpływać;

- 6.7. praktyka wskazana w pkt 5.5, zazwyczaj znana jako składanie fałszywych zleceń (ang. *layering and proofing*);
 - 6.8. praktyka wskazana w pkt 4.5, zazwyczaj znana jako markowanie zleceń (praktyka *quote stuffing*);
 - 6.9. praktyka wskazana w pkt 4.6, zazwyczaj znana jako inicjowanie tendencji (ang. *momentum ignition*);
 - 6.10. składanie zleceń zawarcia transakcji, aby przyciągnąć innych uczestników rynku stosujących tradycyjne techniki obrotu (wolni uczestnicy rynku, ang. *slow traders*), których warunki zmienia się potem szybko na mniej korzystne w nadziei wykonania korzystnych zleceń ze szkodą dla przybywających zleceń wolnych uczestników rynku, zazwyczaj znane jako praktyka *smoking*.
7. Zakres, w jakim zlecenia są składane lub transakcje są zawierane w czasie lub około konkretnego czasu, w którym ustalane są: ceny odniesienia, kursy rozliczeniowe oraz wyceny, co prowadzi do zmiany cen i ma wpływ na te ceny oraz wyceny.

Praktyki określające okoliczność, o której mowa w pkt 7:

- 7.1. praktyka wskazana w pkt 5.4, zazwyczaj znana jako ustalanie ceny zamknięcia (ang. *marking the close*);
- 7.2. praktyka wskazana w pkt 1.1, zazwyczaj znana, np. w kontekście kapitału własnego, jako zmowa na rynku wtórnym IPO, w przypadku gdy zaangażowane są strony będące w zmowie;
- 7.3. praktyka wskazana w pkt 1.2, zazwyczaj znana jako tworzenie dolnego lub górnego pułapu wzorca ceny (ang. *creation of a floor, or a ceiling in the price pattern*);

- 7.4. praktyka wskazana w pkt 2.3, zazwyczaj znana jako manipulacja między systemami obrotu (ang. *inter-trading venues manipulation*) dotyczy manipulacji między systemami obrotu;
- 7.5. praktyka wskazana w pkt 2.4, zazwyczaj znana jako manipulacja międzyproduktowa (ang. *cross-product manipulation*) – dotyczy manipulacji między systemami obrotu, biorąc pod uwagę fakt, że cena lub wartość instrumentu finansowego może zależeć od ceny lub wartości innego instrumentu finansowego lub kontraktu towarowego na rynku kasowym lub może na tę cenę wpływać;
- 7.6. przystępowanie do porozumień w celu zniekształcenia kosztów związanych z kontraktem towarowym, takich jak koszty ubezpieczenia lub fracht, ze skutkiem polegającym na ustaleniu kursu rozliczeniowego instrumentu finansowego lub powiązanego kontraktu towarowego na rynku kasowym na nietypowym lub sztucznym poziomie cenowym” (A. Stokłosa, Sz. Syp, *op. cit.*).

Z przytoczonych powyżej regulacji rozporządzenia 596/2014 dotyczących manipulacji na rynku wynika – co słusznie zauważył Skarżący – iż określenie, co składa się na ową manipulację, jest obszerne.

Charakter rynku finansowego, a co za tym idzie, charakter przepisów rozporządzenia 596/2014 – do którego odsyła zaskarżony art. 183 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – pozwala jednakże na specyficzny sposób ich sformułowania.

Przepisy te bowiem, z jednej strony, muszą zawierać szczegółowe rozwiązania mające na celu zapobieganie manipulacjom instrumentami finansowymi, a więc określać złożone działania, zachowania, okoliczności i praktyki, które mogą stanowić manipulację na rynku. Z drugiej zaś strony, przepisy te muszą wprowadzać, dostosowane do dynamiki działań na rynkach finansowych, rozwiązania pozwalające w konkretnej sprawie uwolnić się od odpowiedzialności karnej.

Takim rozwiązaniem, wyłączającym odpowiedzialność karną, jest postanowienie art. 12 ust. 1 lit. a rozporządzenia 596/2014, zgodnie z którym transakcje i zachowania wskazane w ppkt (i) i (ii) tego artykułu nie zostaną uznane za manipulację na rynku, jeżeli osoba zawierająca transakcję, składająca zlecenie transakcji lub podejmująca każde inne zachowanie dowiedzie, iż dana transakcja, zlecenie lub zachowanie nastąpiły z zasadnych powodów i są zgodne z przyjętymi praktykami ustanowionymi zgodnie z art. 13 tego rozporządzenia.

Działania ustawodawcze we wskazanej materii, przy uwzględnieniu specyfiki przestępstw skierowanych przeciwko obrotowi na rynku finansowym, wynikającej z wielu czynników ekonomicznych, które kształtują sytuację na rynku instrumentów finansowych, pozwalają więc sądom – przy dokonywaniu oceny konkretnego czynu – ocenić w realiach konkretnej sprawy, czy dane działanie lub zachowanie czy też praktykę można uznać za manipulację na rynku.

W kontekście powyższego stwierdzić należy, że Skarżący – kwestionując art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w zakresie, w jakim „pozwała uznać za czyn zabroniony pod groźbą kary, składanie zleceń lub zawieranie transakcji, zgodnych ze szczególnymi regulacjami ustalonymi dla obrotu giełdowego przez spółkę prowadzącą rynek regulowany dokonywanych między akcjonariuszami notowanej na giełdzie spółki, które to zlecenia lub transakcje wpływają na wielkość obrotu akcjami spółki i mogą wpływać na pozycję spółki w publikowanych przez spółkę prowadzącą rynek regulowany indeksach, lecz nie wprowadzają lub nie mogą wprowadzać innych inwestorów w błąd co do ceny akcji” – zaskarżył nie ów kwestionowany przepis, lecz podważył wnioski, jakie w toku subsumpcji zaskarżonego przepisu ze stanem faktycznym sprawy wyprowadziły sądy orzekające w Jego sprawie.

Analiza zakresowego sposobu zaskarżenia art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, stawiane w tym kontekście zarzuty konstytucyjne, w odniesieniu do przytoczonych w niniejszym stanowisku regulacji związanych

z zakazem manipulacji na rynku, prowadzi zatem do stwierdzenia, że istotą skargi konstytucyjnej nr 2 jest zastosowanie przez sąd art. 183 ust.1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi. Pogląd Skarżącego, że „(...) zaskarżony przepis w znaczeniu, w jakim został zastosowany przez oskarżycieli i sądy obu instancji narusza prawo Skarżącego do niepodlegania odpowiedzialności karnej” (skarga nr 2, s. 24), nie może jednakże przemawiać za dopuszczalnością przeprowadzenia kontroli konstytucyjności jednostkowego aktu stosowania prawa.

Dlatego uznać należy, że skargą konstytucyjną nr 2 Skarżący – formalnie kwestionując konstytucyjność aktu normatywnego – *de facto* dąży do podważenia prawidłowości sposobu jednostkowego zastosowania zawartego w tym akcie przepisu. W gestii Trybunału Konstytucyjnego nie leży zaś ocena prawidłowości zastosowania *in concreto* regulacji zawartych w ustawie lub innym akcie normatywnym.

Z tych względów, postępowanie w zakresie kontroli zgodności przepisu art. 183 ust. 1 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi w zakresie opisanym w *petitum* skargi konstytucyjnej nr 2, ze wskazanymi w tej skardze wzorcami kontroli, także podlega umorzeniu – na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 2 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym – z uwagi na niedopuszczalność wydania orzeczenia.

Mając na uwadze powyższe, wnoszę jak na wstępie.

z upoważnienia
Prokuratora Generalnego

Rafał Ziernand
Zastępca Prokuratora Generalnego